

Inleiding

Onze leefomgeving is de afgelopen decennia aanzienlijk veranderd. Overal om ons heen worden we voortdurend verleid tot veel en ongezonde voeding, we bewegen steeds minder, hebben veel stress en slapen onvoldoende. Helaas heeft de corona pandemie met de daaraan verbonden maatregelen veel invloed op kinderen en jongeren. Dat blijkt uit een recent gepubliceerd onderzoeksrapport van iresearch & Infographic in opdracht van JOGG. Bij kinderen en jongeren is, als gevolg van een ongezondere leefstijl gedurende de coronatijd, een toename van gewicht te verwachten, met name onder kwetsbare kinderen en jongeren. Voor kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers is het in deze omgeving moeilijk om gezonde keuzes te maken. Daarnaast maken sociaaleconomische factoren in het gezin zoals bijvoorbeeld armoede, werkloosheid of scheiding dat een gezonde leefstijl geen prioriteit krijgt. Het gevolg is een enorme groei van welvaartsziekten, zoals overgewicht en obesitas.

De gemeente Zwijndrecht is sinds eind 2013 aangesloten bij Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). Doel van de JOGG-aanpak is om overgewicht en obesitas bij kinderen en jongeren **terug te dringen** of tenminste **te stabiliseren**. Het is een wijkgerichte aanpak waarbij iedereen zich inzet om gezond eten en bewegen voor kinderen en jongeren gemakkelijker en aantrekkelijker te maken. Ook is het een lokale aanpak waarbij niet alleen ouders en gezondheidsprofessionals zich bezighouden met het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen, maar ook scholen, winkeliers, bedrijven en de gemeente. Water drinken, gezonde voeding en bewegen staan centraal. Deze thema's zijn in tijden van corona belangrijker dan ooit.

Korte terugblik JOGG

Sinds de start van de JOGG-aanpak zijn er resultaten gerealiseerd en zien we een goede ontwikkeling. Uit de evaluatie over de periode tot en met 2019 blijkt dat de inspanningen voorzichtig hun vruchten afwerpen. Het percentage dat voldoet aan de fruitnorm, het percentage 5-10 jarigen in Zwijndrecht dat dagelijks groente eet, het aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging en het percentage kinderen dat dagelijks water drinkt is toegenomen. Ondanks deze positieve ontwikkeling, maken we ons nog steeds oprecht zorgen. Het percentage overgewicht onder jongeren is nog steeds te hoog. Bekend is dat armoede gezondheid in de weg staat. Er is veel armoede in Zwijndrecht. Daarmee hebben we te maken met een fors maatschappelijk probleem zoals ook beschreven in het raadsprogramma. Dit betekent dat er juist nu meer nodig is. We zien inmiddels een beweging in de samenleving waarin de gezonde leefstijl steeds meer een plek krijgt. Zo werken we toe naar een gezonde omgeving. Tegelijkertijd is er nog onvoldoende eigenaarschap op het maatschappelijke probleem. We hebben meer doorgaande lijn nodig in het onderwijs. Vanuit het welzijnswerk kunnen nog veel stappen gemaakt worden om ook daar de gezonde leefstijl uit te dragen. En ook bij sportverenigingen liggen kansen voor meer gezonde kantines. We hebben deze partners echt nodig om het verschil te maken. We onderzoeken momenteel of de gezonde basisschool van de toekomst en beweegscholen te koppelen zijn aan bijvoorbeeld het brede school beleid.

In de periode 2021-2023 zal daarom meer focus liggen op de pijlers gedeeld eigenaarschap, ouderbetrokkenheid en verbinding preventie en zorg om de aanpak structureel meer kracht te geven. Omdat veel activiteiten die gepland stonden door de coronamaatregelen niet door kunnen gaan, is in onderstaand overzicht een aangepaste corona-actielijst gemaakt, behorend bij het 'Plan van Aanpak JOGG Zwijndrecht 2021-2023'. Het Plan van Aanpak blijft onverminderd belangrijk, maar is gedeeltelijk uitvoerbaar in deze coronatijd.

Waarom? Hoog aantal kinderen met overgewicht in de gemeente Zwijndrecht

Doelstelling JOGG-aanpak: Het verbinden van verschillende partijen (bewoners, maatschappelijke organisaties, onderwijs en kinderopvang, zorg en bedrijven) in Zwijndrecht om gezamenlijk te werken aan een gezond gewicht onder kinderen en jongeren.

Voor wie? Met name kinderen van 0-12 jaar en hun ouders en opvoeders, met specifiek aandacht voor de wijken Kort-Ambacht en Noord.

Politiek Bestuurlijk draagvlak

Doel: JOGG-aanpak is integraal en wordt uitgedragen door het bestuur/politiek.

Hoe?

- Burgemeester en wethouders en raadsleden zijn enthousiast, bekend met en betrokken bij de JOGG-beweging.
- Beleidsvelden bij JOGG-aanpak betrekken.

Publiek-Private Samenwerking

Doel: Lokale bedrijven en professionals, onderwijs, kinderopvang en sport worden nauw betrokken bij de JOGG-aanpak.

Hoe?

- Publieke en private partners denken mee, leveren communicatiekracht en dragen actief en/of financieel bij aan activiteiten.
- Vergroten van betrokkenheid door bestendigen van relaties en uitbreiden waar mogelijk.

Gedeeld eigenaarschap

Doel: Kinderen, jongeren en de volwassenen/ouders niet langer zien als doelgroep die we moeten bereiken, maar als een volwaardige partner/mede-eigenaar om de omgeving te veranderen.

Hoe?

- De JOGG-regisseur gaat met collega-professionals aan de slag met bewoners, ouders, opvoeders én jongeren.
- Vergroten ouderbetrokkenheid bij basisschoolkinderen.
- Versterken doorgaande lijn van de kinderopvang naar de basisschool op gebied van gezonde leefstijl
- Versterken draagvlak en betrokkenheid van het primair en voortgezet onderwijs
- Stimuleren van gezonde(re) sportkantes
- Thema's bewegen, waterdrinken, slapen en gezonde voeding onder de aandacht houden
- Practice what you preach : aandacht voor de eigen omgeving en werkvloer

Verbinding Preventie en Zorg

Doel: Zorg professionals signaleren overgewicht in een vroeg stadium. Kinderen en ouders weten waar ze terecht kunnen met hun hulpvragen en worden verwezen naar passend aanbod.

Hoe?

- We verbinden algemene preventie, geïndiceerde preventie en zorg gerelateerde preventie gericht op kinderen met overgewicht of obesitas met elkaar.

Monitoring en evaluatie

Doel: Inzicht krijgen in het resultaat van de JOGG-aanpak en inzicht hebben in de kwaliteit van de procesaanpak.

Hoe?

- De verbinding maken met zorgaanbieders

Politiek Bestuurlijk draagvlak

Uitvoering

- Wethouder neemt fysiek of online deel aan belangrijke overleggen m.b.t. JOGG. Met name het primair onderwijs, (DICO en OOGO-overleg) en sportplatform zijn belangrijke overlegstructuren om aandacht te vragen en te houden voor de gezonde leefstijl.

- NL Vitaal

Dordrecht, Hoekse Waard en Zwijndrecht waren gastgemeente voor een digitale NL Vitaal bijeenkomst op 16 december 2020.

Belangrijk is om met de uitkomsten uit deze bijeenkomsten m.b.t. de doorgaande lijn en gezonde keukens/kantines in gesprek te gaan met de professionals en het belang ervan te benoemen als bestuur.

De actiepunten uit deze bijeenkomst zijn verwerkt in deze planning

Publiek-Private Samenwerking

Uitvoering

-Onderhouden bestaande relaties met PPS Partners. Atos: deelname aan Atos JOGG maand.

AH: gaan landelijk stoppen met Ik eet het beter. In gesprek gaan wat dit betekent voor Zwijndrecht. Ook Oudeland vestiging benaderen en eventueel kijken naar andere supermarkten. Nakijken welke relaties er zijn landelijk vanuit JOGG NL.

- In gesprek met Diverz, GGD en Teamfit over gezonde wijkkeukens

- Idee uitwerken: introductie gezond kindermenu. Samenwerken met horeca, scholen in Noord en KAZ. (inzet kinder-ambassadeurs/burg)

- Rabobank is partner lokaal sportakkoord. Verbinden aan lokaal sportakkoord en JOGG-projecten, bijv. ouderbetrokkenheid Corporatiefonds: kansen voor sportverenigingen.

Gedeeld eigenaarschap

Uitvoering

Ouderbetrokkenheid:

1. Fitgaaf materiaal aanschaffen
2. Voedselkook challenge ouders-kind (idee lokaal sportakkoord)
3. Social media plan opzettenpromotie gezonde school website /instagram
4. Betrekken bij gezonde schoollunches, smakelijke moestuin

Koppeling met armoede:

1. Stichting Leergeld Huidige situatie in kaart brengen in coronatijd. Intermediairs inzetten, flyer naar scholen, website en schoolgids. Koppeling maken met verenigings-ondersteuning (verenigings-analyse)
2. Verbinding met project Als ik later groot ben, inzet Toppie

Verbinding Preventie en Zorg

Uitvoering

- De projectleiding van verbinding preventie en zorg is momenteel belegd bij JongJGZ. De JongJGZ heeft per maart 2020 in de functie van een jeugdverpleegkundige de rol van de centrale zorgverlener en regisseert op gezinsniveau het proces hoe het kind en gezin het beste geholpen zijn om zo een duurzame gedragsverandering te bewerkstelligen. Het betreft hier een ketenaanpak die oorzaken achter overgewicht aanpakt om zo op lange termijn overgewicht bij jongeren aan te pakken.

JOGG-Zwijndrecht neemt actief deel aan deze projectgroep, waarbij focus ligt op preventie en zorg. Verbinding zoeken met Vivera Sociaal Wijkteam en Armoede projecten en de gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI)

Monitoring en evaluatie

Uitvoering

- DG&J evalueert de JOGG-aanpak om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen en effecten van het JOGG-programma. Wij gaan actief met DG&J in gesprek om de programma's te evalueren en waar nodig aan te passen.

Ook bespreken we wat in deze corona periode de beste manier is om de ontwikkelingen te monitoren.

JOGG-aanpak in relatie met AMITIE 6 in Lokaal Sportakkoord: Bewegen is gezond

Met de JOGG-aanpak sluiten wij aan bij de initiatieven uit het lokaal Sportakkoord en werken wij mee aan de uitvoer hiervan. Tevens onderzoeken we of het lokaal sportakkoord uitgebreid kan worden met het preventieakkoord.

Gedeeld eigenaarschap Deel 2

Uitvoering

Gezonde school aanpak

1. Campagne gezonde traktaties (samen met diëtiste)
Koppelen aan kinder-participatie: kinderburgemeester en ambassadeurs
Traktatiebord inzetten bij scholen
2. Gesprek met Saskia van Duijn, LESA contactpersoon over bijdrage aan stimuleren gezonde leefstijl. (Pilot Limburg)
3. In gesprek met DICO/OOGO over JOGG.
4. Watertappunt subsidie ondersteunen
5. Nationaal schoolontbijt
6. In gesprek met Julia Internaat Kinderen van dit internaat kunnen niet mee doen met Toppie sport.
7. Onderzoeken of sterrenaanpak werkt in Zwijndrecht (DG&J, Dordrecht)
8. Train de trainer via DG&J
9. Smakelijke moestuinen

Uitvoering

Inzet kinderparticipatie

Inzetten kinderburgemeester en ambassadeurs voor gezonde schoolaanpak.

Voorbeelden:

1. Gezonde traktaties
2. Voedselkook challenge
3. Gezond kindermenu

Voortgezet onderwijs:

1. Via Mattie sportcoach Loket leerlingen koppelen aan verenigingen en aanbieders.

Inzet kinderkrant 078

.

Uitvoering

Sportverenigingen: Stimuleren van gezonde(re) sportkantines

Verenigingen en sportkantines bewust maken van hun verantwoordelijkheid.
Inzet via TeamFit

Communicatie JOGG thema's

JOGG-thema's onder de aandacht houden door inzet communicatie:

1. Promotie gezonde school website via mappen aan leerkrachten en voorlichting
2. Meer aandacht op social media en andere media kanalen
3. Lage SES groepen bereiken: in gesprek met Moskee, Diverz